

УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298 7033

**Міністерство соціальної
політики України**

**Національна соціальна сервісна
служба України**

**Хмельницька обласна військова
адміністрація**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про
Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)*

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я є найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини і громадянина закріплено у Розділі II Конституції України та відповідно до статті 22 Основного Закону України не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані.

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина, метою якого є:

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України;

додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина у відносинах, що виникають між юридичними особами публічного та приватного права, а також фізичними особами, які перебувають на території України, у випадках, передбачених окремим законом;

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№8010.2/23/01 від 08.09.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 08.09.2023 16:36
5FBB77F7B650371D04000000E88D010044560300

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню;

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність до Конституції України, міжнародних стандартів у цій сфері.

Мною, у зв'язку із здійсненням на підставі статей 1 та 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захисту прав кожного на території України, під час виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, виявлено порушення прав дітей у діяльності Центру соціально-психологічної реабілітації дітей «Щасливе дитинство» у Хмельницькій області (далі – Центр, заклад).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 37 Конвенції про права дитини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто (у тому числі жодна дитина) не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Усупереч наведеним вище нормам національного та міжнародного законодавства під час відвідування Центру виявлено порушення прав дітей, а також суттєві недоліки у діяльності вказаного закладу, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених порушень та недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

В умовах відсутності належного контролю з боку Міністерства соціальної політики України, Національної соціальної сервісної служби України, Хмельницької обласної військової адміністрації та Служби у справах дітей Хмельницької обласної державної адміністрації не вжито заходів для забезпечення захисту й безпеки дітей Центру в умовах воєнного стану.

Зокрема, наявне в Центрі укриття, яке відповідно до акту оцінки відноситься до найпростішого укриття, знаходиться в неналежному, антисанітарному стані та потребує проведення ремонтних робіт з метою створення належних та безпечних умов для дітей під час перебування в ньому. В укритті наявний стійкий неприємний запах (оскільки там зберігаються гнилі овочі, ящики покриті цвілью, сміття, протерміновані продукти), відсутня примусова вентиляція,

відсутня аптечка, укриття має лише 1 вихід, вхідна група облаштована сходами, які не оснащені відповідно до потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення; місце розташування укриття не позначено за допомогою табличок (написів) та покажчиків руху до нього. Зазначене не відповідає вимогам статті 11 Конвенції про права осіб з інвалідністю, наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

У порушення статті 17 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (далі – Основи законодавства), пункту 15 статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» в Центрі здійснюється медична практика без отримання закладом відповідної ліцензії.

В Центрі порушується право дітей на охорону здоров'я, оскільки у супереч вимогам статті 6 Закону України «Про охорону дитинства» не забезпечено надання необхідної медичної допомоги всім дітям. Так, зокрема, не виконані рекомендації лікаря-педіатра, який працює в закладі, щодо необхідності огляду та консультації дитячого психіатра дітей, які одночасно нанесли собі порізи гострим предметом; не забезпечено здійснення огляду дитини лікарем-неврологом після стаціонарного лікування.

Виявлено порушення права на достатній життєвий рівень для фізичного, інтелектуального, морального і соціального розвитку дітей (стаття 27 Конвенції ООН про права дитини, стаття 48 Конституції України, стаття 8 Закону України «Про охорону дитинства»). Зокрема, у спальних кімнатах встановлено двоярусні ліжка, не дотримується житлова норма на одного вихованця, що порушує вільний простір дитини; наявні старі ліжка з панцерною сіткою, які потребують заміни; у санітарно-гігієнічних приміщеннях потребують ремонту/заміни душові лійки, дверні замки, полички та гачки для одягу, відсутні накладки на унітази. Виявлені випадки неналежного догляду за дітьми молодшого віку (так, на дитячих ліжках використовується звичайна клейонка целофанова, замість медичної), недотримання вимог щодо перевірки якості страв перед їх видачею, відсутність добових проб страв. Також потребують покращення умови для виконання домашніх завдань вихованцями шкільного віку, оскільки в Центрі відсутні в необхідній кількості комп'ютери/планшети для забезпечення освітнього процесу в період дистанційного навчання та для виконання домашніх завдань, також потребують заміни старі пошкоджені стільці.

В порушення вимог Порядку ведення особової справи дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, затвердженого наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 18.11.2008 № 4591, в особових справах дітей, позбавлених батьківського піклування, відсутні актуальні індивідуальні плани соціального захисту дитини, яка опинилася у складних життєвих обставинах, дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування.

В порушення пункту 17 Положення Центру, який відповідає вимогам Типового Положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей, затвердженого постановою КМУ від 28.01.2004 N 87, шестеро дітей перебувають в Центрі понад погоджений Службою у справах дітей Хмельницької ОВА 3-місячний термін. На момент проведення відвідування Центру в особових справах 4 дітей відсутні документи, які б свідчили про підставу їх перебування в Центрі, зокрема відповідне направлення Служби у справах дітей.

Виявлено порушення вимог Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Державні будівельні норми. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» щодо доступності, а саме: приміщення Центру не обладнані засобами безпеки, орієнтування, отримання інформації для осіб із порушенням зору; вхідні групи тих будівель закладу, які облаштовані сходами, не оснащені пандусами, а також попереджувальними контрастними смугами, повністю відсутні тактильні елементи доступності.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до пункту 1, підпункту 1 пункту 3, підпункту 3 пункту 5 Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423, Міністерство соціальної політики України (Мінсоцполітики) є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері соціальної політики, з питань сім'ї та дітей, усиновлення та захисту прав дітей; здійснює державний контроль за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей, а також контролює діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій;

відповідно до підпункту 5 пункту 4 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783, Національна соціальна сервісна служба України здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей;

відповідно до пунктів 6, 10 частини першої статті 13, пункту 9 частини першої статті 16, статті 23 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», а також частини третьої статті 13 Закону України «Про соціальні послуги» до відання місцевих державних адміністрацій належить вирішення питань охорони прав, свобод і законних інтересів громадян на відповідній території, реалізація державної політики та здійснення заходів для забезпечення соціального захисту осіб, а також здійснення контролю за додержанням вимог законодавства, у тому числі з питань охорони здоров'я;

відповідно до статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» військові адміністрації на відповідній території здійснюють повноваження, зокрема із: управління закладами освіти, установами освіти,

зкладами охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, надавачами соціальних послуг, які належать територіальним громадам або передані їм, молодіжними, підлітковими закладами за місцем проживання; організації їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення; організації надання ними послуг, у тому числі соціальних;

відповідно до пункту 1, підпункту 9 пункту 4 Положення про службу у справах дітей Хмельницької обласної державної адміністрації, затвердженого розпорядженням начальника Хмельницької обласної військової адміністрації №136/2023-р від 24.03.2023, Служба є структурним підрозділом Хмельницької обласної державної адміністрації, який відповідно до покладених завдань надає організаційну та методичну допомогу центрам соціально-психологічної реабілітації дітей, здійснює безпосередній контроль за їх діяльністю,

керуючись статтями 3, 101 Конституції України, статтями 13, 15, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

в и м а г а ю :

1. Міністерству соціальної політики України, Національній соціальній сервісній службі України, Хмельницькій обласній військовій адміністрації розглянути подання, вжити вичерпних заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень, зокрема терміново здійснити оцінку стану безпеки перебування дітей у закладі; організувати та провести перевірку діяльності Центру щодо додержання вимог законодавства під час надання соціальних послуг, соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей; забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених в ході відвідування закладу.

2. Хмельницькій обласній військовій адміністрації вжити заходів контролю та нагляду за додержанням законодавства про охорону здоров'я у діяльності закладу, організувати та провести оцінку якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування дітей Центру, причин та обставин безліцензійної діяльності; вжити невідкладних заходів до усунення наведених порушень прав дітей в закладі соціального захисту на безпечні умови перебування та належні умови для їх проживання та навчання, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності.

3. Розглянути питання щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності керівних службових осіб, винних у допущенні численних порушень прав дітей, а також послабленні контролю за організацією діяльності Центру і додержанням у ньому вимог чинного законодавства з прав людини.

4. Про результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, додавши на підтвердження інформацію та копії документів про вжиті заходи.

5. Відповідно до частини 2 статті 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», а також статті 188-40 Кодексу України

про адміністративні правопорушення, невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт про результати відвідування Центру на 7 арк. з додатком на 4 арк.

**Уповноважений
Верховної Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Кізаєва Оксана 097 108 31 53

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№8010.2/23/01 від 08.09.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 08.09.2023 16:36
5FBB77F7B650371D04000000E88D010044560300